

PROVSPINNING RAPPORTEN

2023

ÖÄLLEN

01. OM PROVSPINNINGEN OCH
ULLEN

02. GARNSTRUKTUR - GRUNDER

03. SPINNPROCESSEN

04. GARNBLANDING O

05. GARNBLANDING A

06. GARNBLANDING B

07. STÖD OCH TACKSAMHET

PROVSPINNINGEN

VÅR FÖRSTA PROVSPINNING AV GARN ÄGDE RUM PÅ KARLSBERGSGÅRDEN I BILLEBERGA 2021-11-08-10.

Det huvudsakliga syftet var att ta fram garn till ytterplagg typ allmogetröjor, vantar mm med kvalitet, styrka och utseende som motsvarar stickade plagg från tiden runt sekelskiftet 1900, När dessa studerats har vi bedömt att det funnits både täckhår och bottenull i garnerna, som varit Z-tvinnade, vissa 2- och vissa 3-trådiga, Vi lät spinna både 2- och 3-trådiga garner. En stor andel 3-trådigt blev S-tvinnat på grund av föreningsmedlemmars önskemål. Till provspinningen har använts vit ryull från Hamra gård i Åsa och Rya gård i Valinge, Varberg, samt vit finull från Ekkullens fårfarm i Veddige.

Fibersammansättningen i varje ullbatch analyserades med OFDA (Optisk FiberDiameterAnalys). (Utom lammull B som vi missade att ta prov från vid packning av ull för transport, i stället analyserades tackull som aldrig kom till användning – tackull 3.) Vi gjorde samlingsprover från ett antal ullstaplar på olika nivåer i ullsäckarna och skickade till Ullforum utanför Östersund för analys. Resultatet visar varierande fiberdiameter (som förväntat) och förvånande mycket "märg". Märgfibrer är ihåliga och blir därmed spröda och matta, samt har svårt att ta åt sig pigment när ullen färgas. De är inte önskvärda i våra garner. Vi har fått förklaringen att apparaten varit kalibrerad för de vithetskrav som är standard för merinoull. Den lilla naturliga pigmenteringen i de "naturvita" fibrerna i lantrasullen ger en ljusabsorption som motsvarar den som fibrer med märgkanal har. Vid okulär besiktning och mikroskopi förekommer nästan inga märgfibrer i denna ull. Resultatet av OFDA publiceras som separat dokument på föreningens hemsida.

ULLEN VI ANVÄNDE

Tackull 1,
ryauull från
Rya gård
(tidig höst 2021)

Tackull 2,
ryauull från
Hamra gård
(höst 2020)

Lammull,

Från Rya gård:

A. 20-25 cm lång (på bild)

B. upp till 20 cm lång.

Tyvär tappade vi bort att ta prov på ull B här ullen packades, men utseendet motsvarar den vänstra delen av bilden på Lammull A.

Finull,
tackull från Ekkullens
fårfarm

GARNSTRUKTUR

Text av Gregor Shapiro, för Hallands Kulturgarnsförening 2021, kan vara bra att läsa för att förstå den fortsatta texten.

I denna diskussion antar vi att garntrådar spinns entrådigt. De entrådiga garnerna (parter) kan sedan tvinnas till flertrådiga. Det är mycket vanligt med två-, tre-, och fyr-trådiga och även ännu fler-trådiga garner, och det finns en myriad av sammansättningar såsom kabeltvinnade garner och garner med styrtrådar, noppor, öglor, med mera.

Här visas ett fotografi av tretrådigt, tvåtrådigt, och entrådigt garn som är av ungefärlig samma 'tjocklek' d.v.s. diameter. Alla dessa skulle kunna stickas med samma stickor eller vävas med samma sked och inslagstäthet och resultera i tyg med ungefär samma ytvikt på tyget.

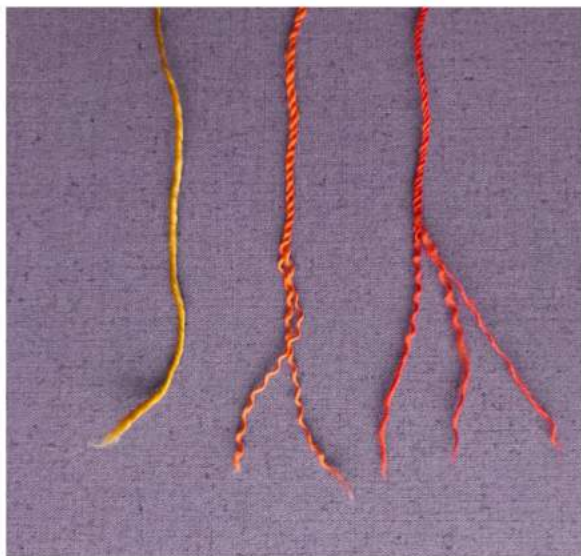
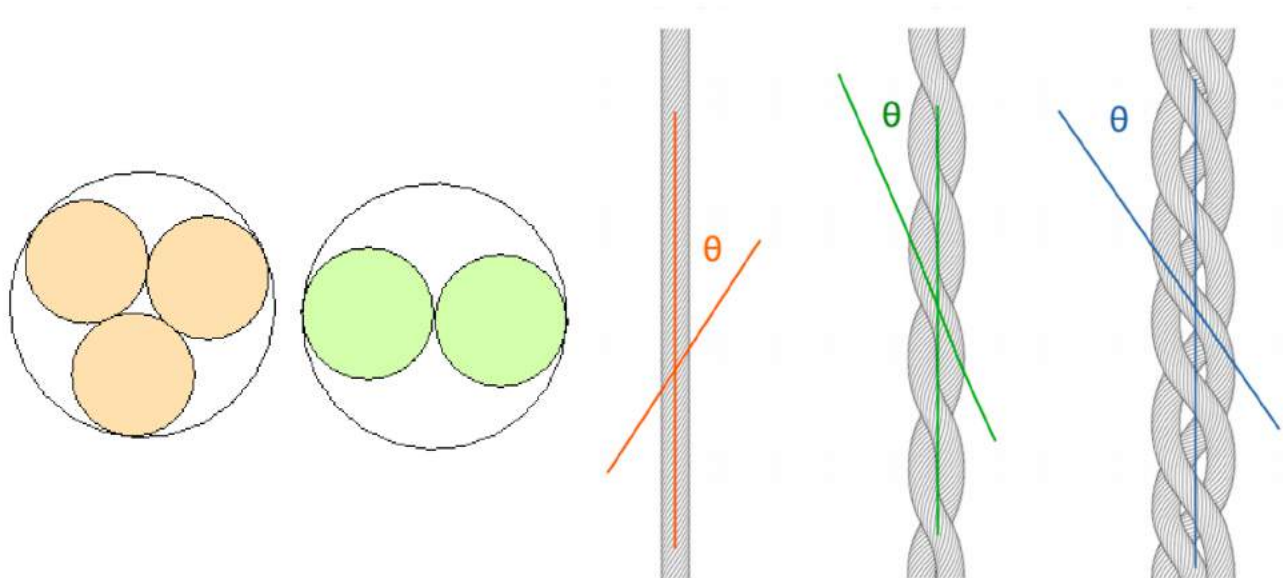

Bild: Jillian Moreno,
www.moderndailyknitting.com

NÄR OCH VARFÖR VÄLJER MAN FLETRÅDIGA GARNER FRAMFÖR ENTRÅDIGA GARNER?

Entrådiga garner har ofta kvar en del tendenser att vrida upp sig och tyget som de bildar vid vävning och stickning vrider sig eller hörn lyfter. Det finns metoder för att lugna ner garner som är hårt spunna eller övertvinnade med hjälp av höjd temperatur, kemikalier, och tid (garner som legat länge hårt lindade på konor visar sällan kraftiga vridningstendenser).

Entrådiga garner är, ofta ganska löst spunna vilket minimerar denna tendens, men därför också inte lika starka eller hållbara (fibrerna kan lättare smita ut från garnet). Då tvärsnitt av tretrådiga garner är rundare än tvåtrådiga fyller 3-trådiga ut bättre och stickade blir mönster tydligare med de fylligare garner.

Flertrådiga garn kan tvinnas så att mycket litet eller ingen vridningstendens kvarstår. Sådant garn kallas balanserat. Om du håller ena ändan och släpper en längd balanserat, flertrådigt garn har den ingen tendens att snurra upp eller på sig. Ofta i balanserade flertrådiga garn ligger de individuella fibrerna i varje garnpart nästan parallellt med garnets längdriktning. I entrådiga garn (den orange vinkel θ) är fibrernas vinkel i förhållande till garnets längdaxel.

I flertrådiga garn betecknar θ parternas vinkel i förhållande till hela trådens längdaxel (som oftast inom textilfacket finns flera sätt att definiera tvinning).

De avbildade skisserna ovan visar en enkel part som är Z-spunnen och en tvåtrådig samt en tretrådig sammansättning, dessa är S-tvinnade för att få fibrerna parallella med garnets längdaxel.

Vill man alltid ha balanserade garn?

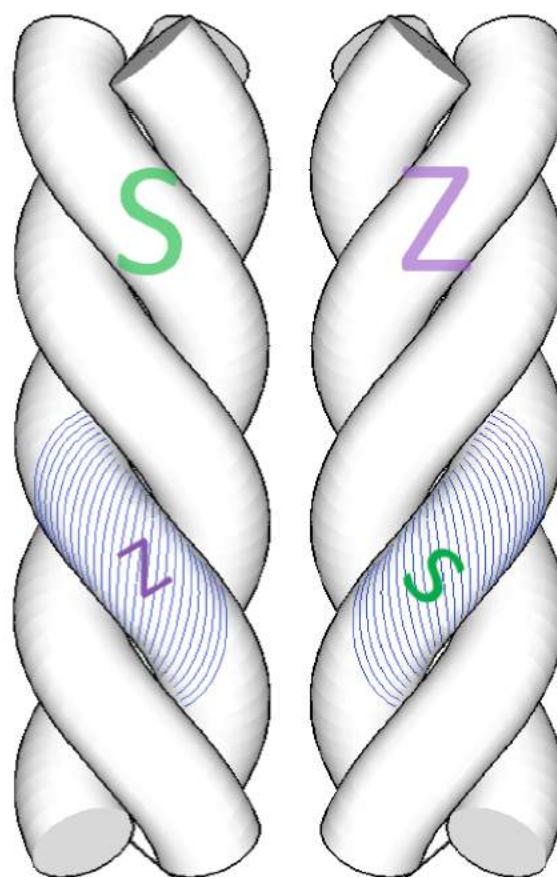
Inte alls. Flera intressanta tyger får sina unika egenskaper genom att utnyttja effekter av icke balanserade garn. De kanske mest kända är crêpe som är vävt med överspunnet garn, oftast i inslag men ibland också i varp.

SPINN- OCH TVINNRIKTNING

Man pratar om S och Z när det gäller riktning på spunna trådar. De flesta ullgarn som man köper i butikerna är Z-spunna och om de är flertrådiga är de S-tvinnade - undantag finns.

Själva ullfibern har ingen preferens för S eller Z riktningen och trådarna fungerar i mångt och mycket precis likadant vare sig de är S- eller Z-spunna och lämpligen tvinnade Z och S. Däremot gör handhavande av ullen och redskap vid handspinning de en- eller flertrådiga garnerna ofta har en kiralitet (höger/vänster asymmetri).

Förutom att det finns höger och vänsterhänta människor, när man spinner på slända kan man sätta fart på sländan på olika sätt och det kan bli bekvämare att ge antingen S- eller Z-snodd till tråden som bildas.

Många moderna spinnmaskiner kan spinna båda Z och S med lite modifikation av vissa delar. Vissa maskiner har dock inte den möjligheten. Författaren vet inte riktigt varför Z-spunnet har blivit så vanligt men tycker personligen att det är lättare att laga trådarna på ringspinningsmaskiner om man spinner Z. (Stora spinnerier har ofta ganska lite mänskligt inblandning under spinprocessen och för dem, tycker man, att det skulle kvitta).

Vid garnhantering, t.ex. nystning och avnystning, läggs lite snodd till tråden och man kan öka eller minska varv med val av metod.

Vid bland annat stickning och virkning dras tråden mer eller mindre hårt över nålen eller kroken och spinn/tvinnvarven kan tryckas till ena eller andra sidan av masken så att tråden får olika mängd snodd på olika delar av varje maska.

Du hittar mer information och länkar på vår hemsida:

<https://kulturgarn.se/om-ull-och-far/garnstruktur/>

SPINNPROCESSEN

FÖRBEBARBETNING TILL FÖRGARN

All ull genomgick samma maskinella behandling fram till spinning:

50 g Syntholube per kg tvättad, torkad ull.

Kardare 80 g/ sektion 100 rpm.

Sträckare 2 omgångar.

Andra sträckaren rollers 5, false twist 7.

För de flesta spinnerier i Sverige är det besvärligt med långa fibrer.

Många tar inte emot ull längre än 15 cm, andra anger 17-18 cm. Orsaken till detta är för Minimill maskinernas del bland annat ett problem vid inmatningen av förgarnet i spinnmaskinen. Långa fibrer fastnar mellan rullarna på tryckarmen för att sedan lossna och skapa "tromber" i tråden. På Karlsbergsgården kringgås problemet ofta, dels genom att sära så långt det går på rullarna som matar fram förgarnet, dels att välja det öppnaste av tre lägen som reglerar trycket vid den första rullen. Det blir då så lågt som möjligt, och de långa fibrerna fångas inte lika lätt. Hur detta lyckas kan ha med fibersammansättningen i ullen att göra.

I denna provspinning jobbade vi med 3 olika ullblandningar, som blandades så här (satser före grovkardning):

- 0: 33% var av tackull 1, tackull 2 och finull
- A: 10% Lammull A, 56% tackull 2 och 34% finull
- B: 10% Lammull B, 56% tackull 2 och 34% finull

INSTÄLLNINGAR PÅ SPINN- OCH TVINNMASKINER:

Inriktning när de första trådarna spanns (blandning 0) var 450 spinnvarv/m = T/M och sträckspänning (draft) drygt 13. När tvåtrådigt garn av blandning A spanns provade vi att göra det aningen grövre men med många tvinnvarv och minskade på "draft".

På de kommande sidorna, listas resultaten av spinningarna först utifrån ullblandning, sen tvinning och spinning. Det finns bilder på maskininställningar, samt själva garnet och vissa provstickningar.

GARNBLANDING 0

1 - TRETRÅDIGT, Z-SPUNNET, S-TVINNAT (ZZZ-S)

Tretrådigt S-tvinnat: 175 m/hg
Z-spinning T/M 484 (?) Draft 13,3
S Tvinning: T/M 176 Draft 6,8
4,75 kg

EN DEL AV GARNET FÄRGADES MED INDIGO OCH KRAPP OCH HAR PROVSTICKATS SOM VANTE FRÅN GRIMETON.

Bilden ovan visar provlappar från första bedömningen och i samband med provstickning. Detta garn spanns först och hade flest spinn- och tvinnfel, 2 hg (av 47,5 hg) fick undantas när vi härvade om för färgning och provstickning. I resten av detta och övriga garner förekom spinnfel i en utsträckning som var och en som använder garnet kan hantera.

SPINNTEKNIKERNS KOMMENTAR

Trots att vi hade för avsikt att få ett balanserat garn, blev det vid tvättning uppenbart att garnet var över tvinnat (eller underspunnet- ifall det var tvinnvinkeln nära den självtvinnade - omkring 30° - som eftersträvades). Ett fåtal mätpunkter på tvinnvinkel ligger omkring detta värde med variationer. Garnet torkades under sträckning (så gott det gick med 10 härvor i taget) för att vara mer lätthanterligt.

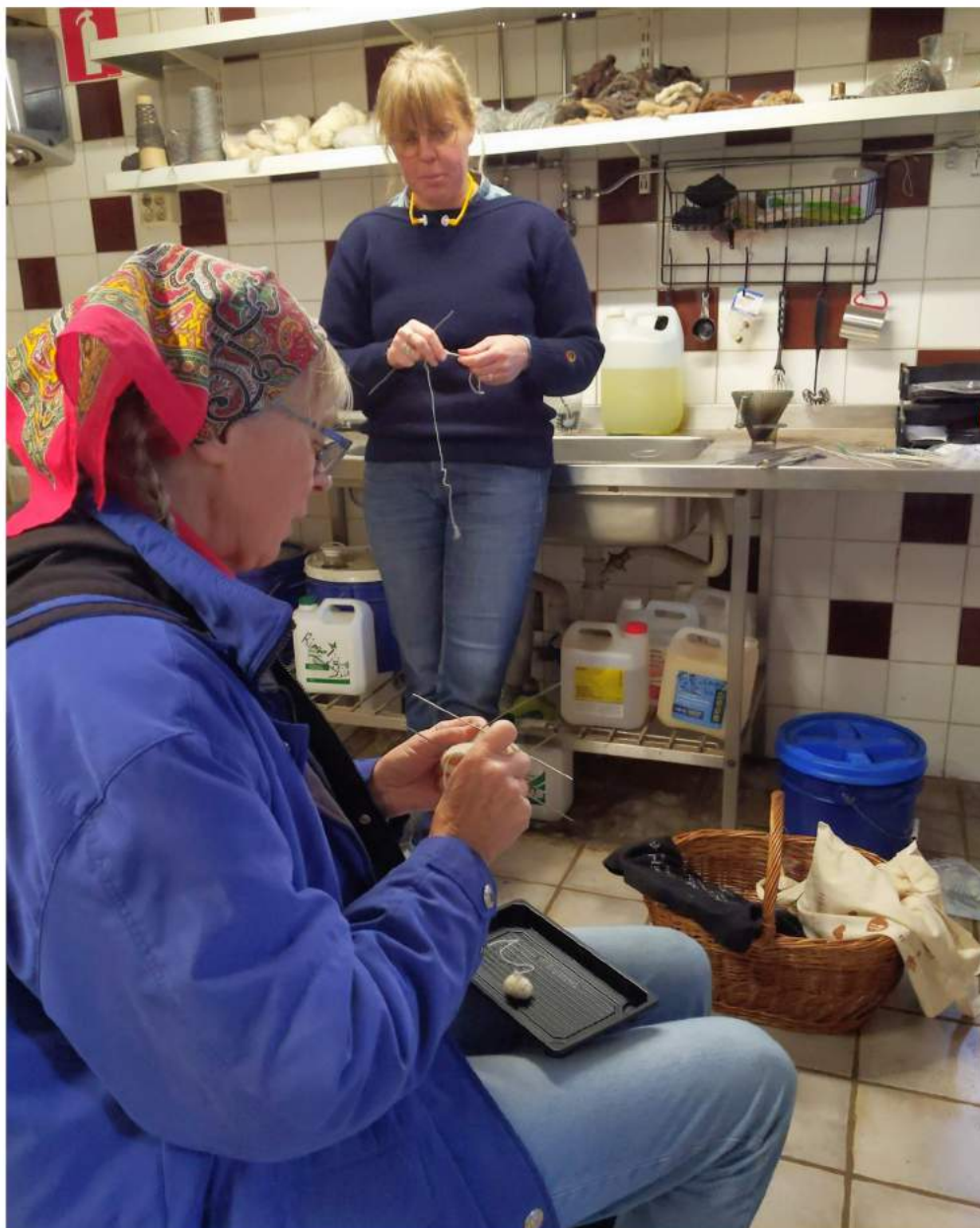

Bild: Camilla och Gertrud provstickar självtvinnat garn under provspinningen.

2 - TRETRÅDIGT, S-SPUNNET, Z-TVINNAT (SSS-Z)

Tretrådigt Z-tvinnat: 175 m/hg
S-spinning T/M 495(?) Draft 13,1
Z-tvinning T/M 175(?) Draft 6,8
1,0 kg

Garnet spans och tvinnades med samma inställningar som zzz-S men "spegelvänt" och i mindre mängd, då vi hade valt att satsa mer på ett tvåtrådigt Z-tvinnat garn. Det mesta har gått åt vid stickning för bedömning av garnet och mönsterskapande. Det gröna är syntetfärgat, det blå indigo.

Tanken var att de garner som använts runt sekelskiftet 1900 i tröjor och vantar som vi studerat var Z-tvinnade. Detta kan tyda på att man stickat med garnet i höger hand och "slängt" eller "kastat" för att forma maskan, vilket kan ge ett fastare stickresultat, som vid tvåändsstickning. Sistnämnda har inte varit tradition i Halland, utan mer i Dalarna, Värmland, Norge och delar av Norrland.

PROVSTICKNING 1 för Hallands Kulturgarnsförening

av Olle-Petter Melin & Lars Yngersten

1. Ullblandning OMÄRKT, 3-trådigt garn

Mätningar:

Blåfärgat garn: Tvinning 7 varv/1 cm. Tvinnvinkel: 70 grader

Ofärgat garn: Tvinning: 7 varv/1 cm. Tvinnvinkel: 65 grader

Grovlek: Färgat: 1,3 mm. Ofärgat: 1,8 mm

Vikt, ofärgat: 1 m = 0,5 g. 200 m = 100 g.

Tretrådigt: s-s-s-Z

PROVLAPPAR:

Nr 1 OPM, Stickfasthet med stickor 2,0 mm:

33 maskor /44 varv = 10 cm, efter tvätt och blockning.

Nr 2 LGY, Stickfasthet med stickor 2,0 mm:

34 maskor /40 varv = 10 cm, efter tvätt och blockning

Vald teknik: Roterade flottering, stickad med båda garnerna i höger hand – sticka "med släng". Motiv: Att sticka med båda garner i höger hand medan de roteras om varandra medför att garnets övertvinning i Z öppnas lite, vilket kan ge det stickade materialet lite mer "kropp" eller fyllighet.

Känsla, taktil upplevelse av garnet och det stickade materialet.

Före stickning och tvätt känns garnet aningen "stumt" och hårt, utan att kunna anses likt ett snöre. Det saknar visserligen det industriella stickgarnets elasticitet, men känns igen som ett handspunnet garn med täckhår i ullblandningen.

EFTER tvätt och blockning känns det stickade materialet dock mycket bra. Det är en positiv skillnad gentemot det otvättade materialet. Materialet är följsamt men fast. Garnet har glans. Materialet ger ett intryck av bomull på grund av dess svala yta, vilket sannolikt beror på inblandningen av rya.

Genom att garnet inte är luddigt utan relativt slätt framträder även små detaljer i det stickade mönstret med skärpa.

Färgningen med indigo har inte varit framgångsrik: garnet - även efter att vi tvättat det före provstickningen – torrfäller och släpper färg medan man stickar med det - man blir blå om fingrarna.

FIXERING respektive balans spinning/tvinning. Garnet – och de trådar det tvinnats av - har en tendens att "knövla sig". Vi har två förslag för att förbättra detta.

Som ett första alternativ tror vi att garnet behöver fixeras eller stabiliseras bättre efter tvinning, alternativt efter färgning. Fixering innebär att garnet tillförs fukt och sedan får torka långsamt under lämplig spänning, beroende på garnets ändamål. Få handböcker nämner hur man hanterar övertvinning. Man kan dock studera fixering exempelvis på s. 162 ff boken *Ull – hemligheter, möjligheter, färdigheter* och i boken *Fra Fiber til Tøj*, s. 83 – 85. [1] [2]

Som ett andra alternativ – om garnet faktiskt har fixerats – tänker vi oss att garnets "vresighet" beror på en obalans mellan hur hårt/löst garnets ingående trådar är spunna i förhållande till hur hårt/löst tvinningen av garnet skett. OBS att vi inte anser att garnet är alltför hårt tvinnat: ska man sticka "med kast" behöver Z-tvinnade garner vara väl tvinnade.

Bilagges: Provstickning nr 1 och nr 2 stickade med omärkt, 3-trådigt garn.

Med vänlig hälsning,

Olle-Petter Melin och Lars
Yngersten
Vallentuna 2022 05 01

Bild: provstickning LGY (överst),
provstickning OPM (nederst).

[1] Gustafsson, Kerstin Paradis & Waller, Alan, *Ull: hemligheter, möjligheter, färdigheter*, LT, Stockholm, 1987.

[2] Hoffmann, Marta, *Fra fiber til tøj: tekstilredskaper og bruken av dem i norsk tradisjon*, Landbruksforl., Oslo, 1991.

Maria Gustafssons test på rätan och avigan

Uppifrån - ned (2 mönsterrapporter av vardera)

1. Flerfärgsstickning, flotterande färgbyte, stickor 2,25, garnet i vänster hand.
2. Flerfärgsstickning, roterande färgbyte, stickor 2,25, garnet i höger hand.
3. Tvåändsstickning, stickor 2,25, garnet i höger hand.
4. Tvåändsstickning, stickor 2,0, garnet i höger hand.

Vante från Grimeton teststickad av Amanda Nylund

Bild: Tvåändsstickad vante från Grimeton, stickat med tretrådigt z-tvinnat garn och stickor 2. Vantarna är väldigt fasta och täta med en otrolig glans. Garnet lämpade sig väl för tvåändsstickning och resultatet blev jämt. Då mönstret (version med 72 m) resulterade i en väldigt liten storlek så valkades inte vantarna, eftersom eventuell krympning skulle resultera i att vantarna skulle bli för små för att användas.

3 - TVÅTRÅDIGT, Z-SPUNNET, S-TVINNAT (zzS)

Två trådigt "Broderi": 275 m/hg
Z Spinning: T/M 484 Draft 13,3
S Tvinning: T/M 209 Draft 6,8
0,98 kg

En liten mängd spans och var tänkt att vara balanserat och testas som broderigarn, vilket görs i mycket liten skala, fler som vill (färga och?) testa är välkomna. Motsvarande "spegelvänt" garn har inte fungerat tillfredsställande för tvåfärgsstickning. Vi har haft med oss tunna, tvåtrådiga garner för teststickning i en sekelgammal rundstickningsmaskin, då behov finns av slitstarka sockor i rent ullgarn. Det visade sig att S-tvinnat fungerar bättre i stickmaskin än Z-tvinnat. Två par sockor har stickats. Ojämnheter i garnet orsakade betydande svårigheter i stickmaskinen med avbrutna nålar, tappade maskor mm. Men det blev två par sockor. Det ena paret valkas, och båda testas i ladugårdsstövlar. Vid tillräcklig slitstyrka ska vi försöka provspinna ett liknande men jämnare garn av ryauill till tunna sockor. Andra fårägare / spinnerier är välkomna med liknande garn eller tunnare, men det måste vara av stark ull. Stickningen är så tät att lösare spunnet garn kan bli aktuellt, åtminstone om sockorna valkas. *Det tog tre månader med dygnet runt användning av de två paren växelvis tills hälarna var tunnslitna, dubbelt så lång tid som det tåligaste ullgarn som dittills testats på samma sätt.*

4 - TVÅTRÅDIGT, S-SPUNNET, Z-TVINNAT (ssZ)

Tvåtrådigt #2 "Övertvinnat": 290 m/hg
S Spinning: T/M 495 Draft 13,1
Z Tvinning: T/M 254 Draft 6,8
2,75 kg
2-tr Z draft 6,8, T/M 176? (display foto 10/11 tidigt)

Detta garn testades för tvåfärgsstickning men bedömdes mindre lämpligt. I stället skapade Miriam Hermansson spetsjsjalen Halland som det finns många bilder av på hemsidan. Det är en "utanpåsjal" med hög glans.

PROVSTICKNING 2 för Hallands Kulturgarnsförening

av Olle-Petter Melin & Lars Yngersten

GARNPROV BLANDNING 0 TVÅTRÅDIGT , S-SPUNNET, Z-TVINNAT

Bedömning av garnet: Ej bra spunnet och tvinnat garn: Garnet knorvar sig. Garnet delar sig så att det ibland är svårt att få med sig båda de ingående trådarna när man sticker. Det färdiga materialet dra sig snett uppåt vänster. Vi har olika uppfattningar om garnet skulle tvinnats hårdare eller lösare. Vår gemensamma uppfattning är, att garnet troligen inte har efterbehandlats - fixerats rätt - så att garnet åter kommit i vila.

FIXERING respektive balansen mellan spinning/tvinning. Garnet – och de trådar det tvinnats av - har en tendens att "knövla sig". Våra förslag för att förbättra detta – vi nämnde dem tidigare beträffande det tre-trådiga omärkta garnprovet - upprepas här: Som ett första alternativ tror vi att garnet behöver fixeras eller stabiliseras bättre efter tvinning, alternativt efter färgning. Fixering innebär att garnet tillförs fukt och sedan får torka långsamt under lämplig spänning, beroende på garnets ändamål.

Få handböcker nämner hur man hanterar övertvinning. Man kan dock studera fixering exempelvis på s. 162 ff i Gustafsson, Kerstin Paradis & Waller, Alan, *Ull: hemligheter, möjligheter, färdigheter*, LT, Stockholm, 1987; respektive s. 83 – 85 i Hoffmann, Marta, *Fra fiber til tøy: tekstilredskaper og bruken av dem i norsk tradisjon*, Landbruksforl., Oslo, 1991. Som ett andra alternativ – om garnet faktiskt har fixerats – tänker vi oss att garnets "vresighet" beror på en obalans mellan hur hårt/löst garnets ingående trådar är spunna i förhållande till hur hårt/löst tvinningen av garnet skett.

Provlappar:

- Nr 3 OPM Stickfasthet med stickor 2,0 mm:
35 maskor /30 varv = 10 cm, efter tvätt och blockning.
- Nr 4 LGY Stickfasthet med stickor 2,0 mm:
46 maskor /46 varv = 10 cm, efter tvätt och blockning

Vald teknik: Roterade flottering, stickad med båda garnerna i höger hand – sticka "med släng". Motiv: Att sticka med båda garnerna i höger hand medan de roteras om varandra medför att garnets övertvinning i Z öppnas lite, vilket kan ge det stickade materialet lite mer "kropp" eller fyllighet.

Känsla, taktil upplevelse av garnet och det stickade materialet. Kändes hårdast av de tre garnerna, vilket inte är en negativ bedömning. Grovleken är fin och utmärkt - det saknas bra garn av dessa fina grovlekar.

Detta är hälften av ett dokument som handlar om två garn, med författarens godkännande. Finns i sin helhet på hemsidan.

GARNBLANDING A

5 - TVÅTRÅDIGT, S-SPUNNET, Z-TVINNAT , (ssZ)

(Lätt övertvinnat)
S Spinning T/M 385
Z Tvinning T/M 220
1,37 kg

250 m/hg
Draft 11-12
Draft 6,8

Ambitionen var att spinna garnet något "pärlgarnsliknande" och aningen grövre än övriga 2-trådiga, bl.a. genom att släppa på spänningen – eller "draget" (draft) - när tråden spänns. Spinningen var mindre tät men tvinningen litet tätare än för övriga garner. 10% av ullen var "alldes för lång" lammull (upp till 25 cm). Resultatet blev ett garn som (i mitt = Gertruds tycke) ganska mycket liknar garnavsnitten man kan se på bilder av baksidan på tröjor från runt förra sekelskiftet.

Garnet har endast använts till provbitar och ett par vantar hittills (sommren 2023). Det finns kvar för att testa, kanske det går att spinna natursvart motsvarande garn för den som vill prova på tröjstickning. Finns c:a 0,8 kg naturvitt och 2 hg indigo.

PROVSTICKNING 1 för Hallands Kulturgarnsförening av Olle-Petter Melin & Lars Yngersten

GARN BLANDNING "A": 10% Lammull Rya 20-25 cm, 56% Rya 2, 34% finull.

Bedömning av garnet: Det bästa av de tre garnerna tätt följet av det tretrådiga, 0-märkta, garnet. Bitvis oregelbundet spunnet garn med klumpar på några ställen. Resultatet är ett tätt och kraftigt material som skulle fungera fint i vantar.

Provlappar:

Nr 5 OPM

Stickfasthet med stickor 2,0 mm: Stickfasthet med stickor 1,5 mm
39 maskor 46 varv = 10 cm, efter tvätt och blockning

Nr 6 LGY

Stickfasthet med stickor 1,5 mm

48 maskor / 34 varv = 10 cm, efter tvätt och blockning

Vald teknik: Roterade flottering, stickad med båda garnerna i höger hand – sticka "med släng". Motiv: Att sticka med båda garnerna i höger hand medan de roteras om varandra medför att garnets övertvinning i Z öppnas lite, vilket kan ge det stickade materialet lite mer "kropp" eller fyllighet.

Känsla, taktil upplevelse av garnet och det stickade materialet. Kändes bäst av de tvåtrådiga garnerna beträffande den stickade ytans tydlighet och "luddighet". Grovleken är fin och utmärkt.

Detta är hälften av ett dokument som handlar om två garn, med författarens godkännande. Finns i sin helhet på hemsidan.

GARNBLANDING B

6 - 10% LAMMULL UPP TILL 20 CM LÅNG

“Bara litet för lång lammull”

Spinning för 2- och 4 trådigt

S Spinning T/M 385

Draft 12,9

Z Tvinning 4-trådigt T/M ?

136 m/hg

0,5 kg

Z tvinning för 2 trådigt, balanserat? T/M 143

260 m/hg,

0,97 kg

Två Z-tvinnade garner har spunnits – ett tvåtrådigt med ambition att vara balanserat, alltså den minsta tvinnvinkeln bland våra garner – och ett fyrtrådigt garn tänkt till handstickade sockor. Tanken är att ju fler gånger fibrer korsas i garnet, desto mindre risk är det att de glider isär, särskilt om slutprodukten valkas. Av dessa garner har det fyrtrådiga färgats med indigo respektive krapp på färgningskurs, i övrigt är det, liksom det tvåtrådiga, oprövat.

SLUTKOMMENTAR

Vår första provspinning gav drygt 12 kg garn. Vi har lärt oss en del om tekniska svårigheter vid maskinpinning av ull med olika fibertyper. Tillsammans med spinneriet har vi hittat en metod för att spinna längre ull än vad minimillspinnerier förväntas kunna. Troligen är en förutsättning för detta också en lämplig ullblandning. Vi har fått fram glansiga och tätt spunna garner som liknar de handspunna runt förra sekelskiftet. De är mer ojämna än vad många av oss hade tänkt, men ändå användbara. Det garn som inte var bra för tvåfärgsstickning fick andra användningsområden. En del av ojämnheten i garnerna kan kanske tillskrivas kardverket som senare gick sönder, spinneriet väntar på reservdelar. Stickresultatet liknar de nordhalländska allmogetröjorna med fast struktur och litet sval känsla av de glansiga täckhåren. Se även *Sammanställning av Provstickning 2 här intill!* Vi fortsätter under hösten 2023 att testa garnerna och lära oss de sticktekniker som har använts när allmogetröjorna stickades. Det är i skrivande stund för tidigt att forma ett nytt spinnprojekt. Medlemmarnas önskemål avgör om vi ska fördjupa oss i denna garntyp och/ eller testa att spinna garn för andra ändamål.

Bild: Utställningen med garner och provstickat väckte intresse hos många på Sparbanksdagen i Falkhallen 9 september 2023.

**SE FLER BILDER FRÅN
PROCESSEN, PÅ VÅR
HEMSIDA!**

Vi tackar för stödet

Vi vill tacka alla som har bidragit till projektet, genom frivillig arbetskraft, styrelsesarbete, provstickning, färgning och mycket mer. Projektet har även genomförts tack vare stöd från våra bidragsgivare och samarbetspartners:

Region Halland
Kultur i Halland – Slöjd

Studie
främjandet

Falkenbergs
Sparbank

Är du intresserad av att sticka, väva eller brodera?

Vill du vara med och skapa garner och lära dig mer om halländskt kulturarv?

- Då är detta föreningen för dig!

Se hur du blir medlem på vår hemsida.

Kontakt:

Hallands Kulturgarnsförening
c/o Gertrud Spross Sandberg
Rya Gård, Valinge, Varberg

www.kulturgarn.se
info@kulturgarn.se
[@hallandskulturgarnsforening](https://www.instagram.com/hallandskulturgarnsforening)

Layout: Pipaluk Lind
Text: Gertrud Spross Sandberg,
Gregor Shapiro, Pipaluk Lind,
Olle-Petter Mellin, m.fl.
Bilder: Hallands
Kulturgarnsförening
Får ej tryckas utan Hallands
Kulturgarnsförenings tillstånd.

